

Tas Latweefchu draugs.

1842. 5 Septbr.

36ta lappa.

J a u n a s   s i n n a s.

Is Peterburgs. Weens karra-wirfneeks, tas kapteins no pirma Tšcher-nomores pulka, Wittorf wahrda, deht nesahtibas tohp at mests no deenesta.

Is Rihges. 25ta August pehz puffedenas gahje jauns puifis, 11 gad-dus wezzumâ, no mahjahm pee Slohkas zetta us meschu, tur kalnôs fawu mui-schinu apraudsht, ko winsch spehledams, leelu bedri israzzis, few bija fatatsijis. Bedre nosehdahs, laikam gaididams, zil drihs tee zitti behrni, kam ne zil tabt no turrenes atkal fawas muishas bija, nahkschoht winnu apmekleht. Ne nahje ne weens; bet tumšchums jau mettahs, un wezzaki ar bailehm sahje gaidiht, moi winnu Janihts ne nahkschoht us mahjahm. Puffnaks jau klah, winni aiseet, pa wissu zeemu un meschu ar ugguni to melle, un faule jau uslez; wehl winsch naw mahjâs. Al tawas behdas un bailes, ar ko to puifchu melleja, kamehr ohtâ deenâ ap paschu puffedenu kalnôs to weetu usgahje, fur winna muishas atraddahs, un luhf, ta bedre bija fagahsufees un winnu tâ apbehrufe, ka us weetas bija nošahpis.

Paschâ pilssehtâ sehdeja 28ta Aug. jauna meita no 14 gaddeem kahda namma treschâ tahschê us lohgu, un, ar galwu fteedamees pee lohga pascha, skattijahs us eelu. Bet krampi schahwahs walkâ un meitina no tahda augstuma nokritte zaur lohgu us eelas, un tif breefmigi fadausijahs, ka galwa schkshrahs puschu.

Is Berlihnes. (20 Aug.) Fur taggad weens gudrs kungs eeksch zeitun-gehm irr lizzis schohs rakstus drikkleht, kas muhsu wallodâ tâ skann: "Zaur to leelu karstumu un faufu laiku, kas mums schinni waffarâ bijis, kartuppelt drihs wiffâs weetas naw palikkuschy ihsten gattawi, to meh, arri zaur Sprantschu, Belgeru un daschâs walfis pa Wahz'semmi reisodami, effam atradduschy; bet ap-zerredami, ka muhsu semneeki wiffwairak no kartuppeleem usturrahs un schee jau taggad lohti dahrgi, tad ar scheem raksteem wiffas augstas waldifchanas teefas luhdsam, lai jel pa wissu scho semmi zeeti aisleeds lihds nahkscham ruddenim ne mas ne no kartuppeleem brandwihnu dedsinah, ka neds bads neds flimmibas zaur truhkumu pee kartuppeleem nahktu." Lai Deems atmakfa scheh-ligam kungam par winna nihtligahm ruhpehm!

Kahdâ pagrabâ, fur zittas wahtes spirtus un brandwihna stahweja, dsih-woja arri laudis. Nahje 19ta August seewa, ar deggofchu swezzi tur ap-

Fahet staigadama, weenas wahres tappam tif tuwu, ka spiritus eedeggahs un leefmas drihs arri tahm zittahm wahrehtm usmettahs. Sadegge wiffas leetas, kas ween tur pagrabbâ atraddahs; bet ugguns arri seewu tif breefmigi apfwillinaja, ka gan dsihwotaja ne buhs, un ir weenu wihru neganti eewainoja. To! nammu paschu ar Deewa palihgu wehl isdewahs glahbt.

Is Schlehstieru walts, Pruhfchu semmê. Jaunai meitai Neifses=pilssehtâ ne fenn sohbi neganti fahpeja. Nabbadsite sawâs leelâs fahpês ne sinnadama, ko darriht, zerreja mas dauds tahs remdeht, kad kaut kahdas stipras fahles muttê nemtu. Salehre masu buddeliti ar fahleh'm, ko tehws us fch Kappi bija nolizzis; bet tif ko weenu teskarrohti ar tahm nehme muttê, tad frampji winnu neschehligi pa wifsu meesu sagrahbe; us weetas winna palikke bes wallodas un pehz mas minutehm sawu garru islaide. — Wiannas tehwan, dihschleram, fchahs fahles preeksch ammata bija waijadsigas, bet nu winsch pahr wehli schehlojahs, ka pats tahs ne labbaki glabbajis.

Wehl is Wahzsemmes. To gan jau lassitaji sinn, ka zilweki fenn laikôs irr isgudrojufchi glahses gabbalus isstihpeht par faules=glahsehm, prohti: par tahdahm, ka faule, tahm taisni spihdedama zaur, katru dedsihu leetu eededsi-na, ko tanni weetinâ teem pretti turr, fur faules starrî wiffi spihd kohpâ. Bet to daschs labbajis gan wehl ne sinn, ka zittas blaschkes un buddeles, gluschi kâ faules=glahses, arri fauli us tahdu paschu wihsi laisch zaur, ka dedsigas leetas eededsi-na. Ne fenn eeksch Wolfenbittelles=pilssehtas notikke, ka kahdâ nammâ galds fahze degt, tif zaur to, ka uhdens blaschke, us galdu stahwedama, faules starrus pataisija tif spehzigus.

Is Sprantfchu semmes. Marselles pilssehtâ dsihwo baggats trafteers, ko Deews ne fenn ar jaunu behrninu, spirgtu, wesselu, apdahwinaja. Zaisijahs jau to nest pee kristibas, bet emme, to behrnu neffoht, gekkodomées, un errodamees, tif neapdohmigt grohsijahs, ka behrns winnai no rohkahm ischtlukke, ar galwu kritte pee semmes un — bija nohst.

G r a h m a t a s,

ko Zahnis Dhsolinsch un winna zeenigs mahzitajs weens ohtram laidufchi par to leelu sinnaschanu,

kâ buhs behrnus audseht.

Zrefcha gramata.

Zahnis mahzitajam stahsta sawu preeku, ko Deews tam dewis, bet sawas behdas arri.

Schodeen us Zums, zeenigs mahzitajs, rakstidams, man gan ja-salka, ka man firds no preeka lehkdama lezz, bet eeksch bailehm arri kâ eeksch uhdens stahw. Par sawu preeku Zums papreeksch stahstifchu. Wakkar man pascham palikke trihsdesmits gaddi, wakkar peezi gaddi, kamehr juhs manni laulajufchi, un wakkar — Deews man pirmo behrnu dewis. Mannai mihtai faimineezei gan bij gruhiti, bet ar winnu gahjis tâ, kâ muhsu pestitais salka: kad seewa dsemde, tad ta noffkummufi, bet kad tai tas behrns dsimmis, tad winna tahs fahpês nepeeminn, tahs lihgsinibas deht, ka zilweks dsimmis pasaulê. Kad es to behrninu no wez-

zas mahtes rohfahm nehmu us sawahm rohfahm un to apraudsijis, mannai faimineezei atkal nonessu, lai to peenem, un kad es ar teem muishas laudim, kas bij sanahkuschy ar manni preezatees, bijam nodseedajuschy to dfeesmu: "Lai Deewu lihds nu teiz," tad meh's pee few pascheem nomannijam, kas tas preeks bijis tur, fur engeli Deewu teize par Jesus peedsimschanu.

Zas nu bij mans preeks. Bet kad es islassiju Juhfu grahmatu, tad bailes man usgahje un manna firds kà eeksch uhdens stahweja, jo es dohmaju sawâ prahâ: nu tewim arri Deews behrnu dewis, bet kà nu ar to buhs, un kas no ta buhs! Un kad pee behrna kristischanas dabbuju no mahzitaja dsirdeht, ko wezzafi panemmahs behrnam darriht pee meefas un dwehseles, tad gluschy ismissis nokahru ween galwu. Reisu reisehm pats fewi esmu waizajis: tu ne kahds nejehta, jo tew zo gaddi, bet kahds gan buh'si tehws sawam Mikkelischam? Woi prattisi to gohdam isaudseht? Ko Juh's sawâ grahmatâ raksteet par behrneem, ka ar teem effoht kà ar kohzineem un stahdeem, tas man tã pat wehl drohshinaja. Jo dauds-kohkus jau esmu audsejis un dasch daschadus stahdus dehtsijis un dauds, kas man gahjuschy us rohkas. Bet ar behrnu tak buhs zittadi buht. Behrnu gohdam audseht, to es turru par jo leelaku sinnafehanu un jo grehtaku darbu. Deschu labbu gaddu man bij ja-mahzahs dahrneeka ammatâ, un man wehl bij labs meisteris. Bet ar sawu Mikkeliti esmu skaidri weens pats, un man ne weena naw, kas manni pamahza, kà tas ja-graissa, ja-kohp. Luhdsami, zeenigs, schehligs mahzitajs, nahzeet Juh's man paligã! Pamahzeet manni, kà man sawu dehtinu buhs audseht! Simtahm, simtahm kahrtahm winsch kahdu reis pats Juns pateiks, ka zaur Juhfu labbu mahzibu to spehjis leetã lifte

Juhfu paflausigs J. D.

Zettorta grahmata.

Mahzitajs Jahni atkal apremde.

Dohdees ween meerã, Jahni mihtajs, sawa behrna deht, un sawaldi sawu ismissuschy firdi. Tu gan ne ko nesinni, kà ar to buhs un kas no ta buhs, bet Deews to gan sawâ sinnã lizzis. Tapeh's pateiz ween Deewam, ka winsch to behrninu dewis, un tizzi, ka tas pats Deews par to arri gahdahs.

Ka Laws prah's tahds bailigs bijis, un Lawa firds ehdufees, ta behrna deht, tas man gan patizzis, jo pee ta redsams, ka Tu to behrninu sanehmis ne ar nebehndneeka, bet ar gohdiga tehwa prah'tu. Jo smeekla leeta ta naw, kad mihtajs Deews us kahdu zilweku fakka: Schè tew behrns, nemm un to kohpdams kohpj. Sawâ laikã es to no tew atpraffischy atpakkat, un redseschy, woi buhs zeenigs eezeet mannã debbesu walstibã, woi nè. Tur zilwekam gan wajaga useet bailes un tam wajaga sawu prah'tu laust un greest us to, kà isdarriht to, ko Deews tam uswehlejis. Par to Tu arri usteizams, ka Tu pee sawa behrna kristischanas labbi pahrdohmajis: zil augsta un swehta leeta irr kristischana, ka Tu tahds naw, kà tee laudis, kas zittu ne ko nesinn, kà ween "kristibas dferc." Tu tadeht arri labprah't lassisi un Tew tã pat pee firds ees, kà man pee firds gahjis, ko nu pat tikfu lassijis kahdã grahmatã, fur rakstih's tã: "Prah'ta zilwekam behr-
na kristischana gan irr swehta, dahrga, jo to behrnu, ko tas Kungs dewis, to
atwehle un noswehti atkal tam Kungam. Zè nu tas behrninsch, ar ko buhs

„darba deewsgan, bet ustizzigam darbam arri buhs sawa alga; tē nu Deewa
 „dahwana, kas mums warr tikt woi par swehtibu, woi par lahsteem; — tē nu
 „manta, Deewa eedohta, ar ko lai dshwojam tā, ka muhschigu dshwoschanu
 „eemantojam. Ta deena, kur behrnu kristi, tadeht jo swehta deena, ne ween
 „behrna tehwan un mahtei, bet ikweenam, kas ween kristitu zilweku fahrtā.“

Par behrnu audseshanu Tu gan falki riktigi teefa: ka ta jo leela sinna-
 schana un jo gruhts darbs. Bet us to es nu atkal Dewim falku: ne weens
 darbs nam, ko zilweks newarretu eemahzitees ar prahtu, ar laiku, un ar peespee-
 schanu un ar pazeeschanu. Audseshanas darbs nu gan par wisseem jo gruht-
 taks. Bet kapeh; gan gruhtaks? Raugi, to Tu mahzifees pee sawa dahrsneeka
 darba. Lai gan Lawzem kohkeem un stahdeem irr sawa dshwiba eefsch sewis,
 jo tee augdami aug, tee taf muhscham Dewim nebijuschi prettineeki. Kad Tu
 kohzinu gohdigi, kà peenahkaks, eestahdijis un pee meeta smuffi peesehjis, tad
 winsch smuidrs augs leels. Un no fimts stahdeem, ko tu ihstenā laikā dehstijis
 un pehzak laistijis, veti kahda, kas neaugtu. Bet ar behrneem irr zittadi. Us-
 mert' ween azzis sawam Mikkelischam. Laudis falka, ka kriht us tehwa feiju,
 un es falku: tehwu lehkses arri. Peeminni ween, kad es Dewi peenehmu. Lai
 Tu gan nebij ne kahds gluschi palaisis behrns, bet zil Tu man bijis prettineeks.
 Kad es fazziju: turr' mutti, tad Tu mutti atplehiis, btahwe leelā blaufchanā;
 kad es pawehleju, lai Tu scho to darroht, tad Tu neklausiji. Un tahds ne ween
 Tu un Laws dehlinsch, tahdi meh's mahtes-behrni wiffi. Zil meh's prettineeki
 sawam mihlam debbesu-tehwam un wianna swehtam prahtam, no sawas paschas
 firds us to flubbinati un labbinati. Tas nu zaur to, ka meh's wifsnotal Ahda-
 ma grehka mantineeki. Al, Jahni mihlajs, kad zaur weenu zilweku grehks ne
 buhtu eegahjis pasaulē, tad zilweka behrnu audseht buhtu weegla leeta, jo tad
 zits darbs nebuhtu, kà behrnu west pa to zekku, ko pats labpraht eetu, pa to
 zekku us debbesim. Bet nu grehks to nogreesch no scha zekka noht, ar mahti
 tas jawalda un tapeh; behrnu audseshana jo gruhtakaja leeta. Zil wezzaki, par
 schahdu gruhtibu behdadami, labbat' ne mas nepuhlejaks sawus behrnus gohdam
 audseht. Bet kà tee tahdi gan dohma Deewam atbildeht par to, ka no darba,
 ko winsch uslizzis, pee ka gribb palihdseht, un ko gribb swehtih, atraujaks ta-
 peh; ka gruhts. Swehtigs tad nu Tu, kam schis darbs firdi un prahtā ruhþ.
 Peeleez' nu ween pee ta pascha wiffu sawu frefku, gan Deews nahks paligā.
 Jau winsch Lawam behrninam rahdijees deewsgan schehligs, jo winsch to zaur
 swehtu kristibu pahrstahdijis sawa mihla dehta walstibā, sawā wihna=kalnā, kur
 ar sawu schehlastibas fauli, ar sawa gorra rassu to audsehs par sarru pee ihste-
 na wihna=kohka. Nu tad dahrsneeks! eij ween schim augstam wihna=dahrsneekam
 pee rohkas, un kad Dew mahzibas un padohma us to wajaga, raksti ween us manni;
 aisturreht to jau neaisturrehs

Laws ustizzigs mahzitajs.

O.

Rihdsf 1. Septbr. pee Rihges irr atnahkuschi 1058 fuggi un aibbraufuschi 889.

Brihw drikkht. No Widssemes General-gubbernementes pusses: Dr. C. C. Napieršþ.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 35 un 36.

27 August un 3 September 1842.

J a u n a s i n n a .

No Ruhjenes. Stâ swehrdeenâ pehz waffaras swehtku atswehtes stu veiti bihbeles swehtkus swehtijam. Krimuldes mahzitajs Latweescheem, Willendes jaunakajs mahzitajs Wahzeescheem Deewa wahrduß fluddinaja. Krimuldes mahzitajs runnaja par to lihdsibu no ta sehseja, kas isgahje seht sawu sehflu. (Matt. 13). Tas tshrooms, tâ winsch fazzija, irr zilweku firðs, ta sehfla Deewa wahrði, tas sehseis ne ween tas draudses mahzitajs, bet ikkars bihbeles beedris, kas bihbeles beedribai ne ween sawu naudas-nohmu, bet arri sawas luhgschanas un falaustu nu fagraustu firdi, kas zaur tizzibas elji un wihnu irr fasetta un dseedinata, par dahwanu, par uppuri un saldu smarschu nefs; tee augti ne irr ehðens un dsehrens, bet meers un preeks eeksch ta swehta garra. Willendes mahzitajs Wahzeescheem spreddiki fazzija par teem wahrdeem, kas Jesaija ta praweescha 48 nodattâ un 17â un 1 Stâ perschâ tâ skann: »Es esmu tas Kungs, taws Deews! kas temi mahza, kas pees derrahs, kas temi wadda us to zekku, kur ja-eet. Kaut tu mannus baußlus wehrâ liktu, tad buhtu taws meers kâ weena uppe un tawa taifniba kâ juhkas wilni« — un parahðija pee scheem wahrdeem 1) ka mums Deewa meers naw, 2) kapehz mums Deewa meers naw un 3) kas mums ja darra, ka mehß Deewa meeru warretu eemantohht. Deewa meers mums naw. Nauda un baggatiba, meefas skaisstums un wesselibâ un wissas zittas pafauligas leetas scho tai pafauli paslehptu Deewa meeru ne warroht doht. Deewa meers teem grehziigeem zilwekeem tapehz naw, ka schi taata gan schê un tur brihscham meklejohht tohs baußlus peepildihht, ko ne warroht peepildihht, prohti: Moßus baußlus, un ne meklejohht tohs baußlus peepildihht, ko warroht peepildihht, prohti: Jesus baußlus, kas tâ skann: »nahzeet pee mannim, juhs greuhtfirdigi!« un atkal »tizzait eeksch mannim, tad juhs dshwofeet.« — Lai tapehz zilwekt sawu bihbeli nemm rohkâ, to lassa ar luhgschanahm, lai to wehrâ nemm itt kâ weenu swezzi tumfchâ weetâ, teekams ta deena aufihß un ta rihta gaisma tahß tizzibas uslehks zilweku firðis, un kad deena ataufusi un rihta gaisma uslehkusi, tad deena wairs tahl ne warroht buht. Ta tizziba effohht no tahß klausischanas, ta klausischana zaur Deewa wahrdeem. — Tâ abbi mahzitaji tohs laudis mahzija, un lai arr' weens latwissi un ohtrs wahzissi runnaja, piemam tâ pat, kâ ohtram bija stipri Deewa wahrði. Zitti gan tâ runna: Wahzeescheem effohht stipraki un dsillaki Deewa wahrði, ne kâ Latweescheem. Bet kas tâ runna, mello un irr wiltigi praweeschi. Zo Deews ne usstarr' zilweku ahriku gihni un us wissahm semmes tautahm tohs paschus Deewa wahrduß runna, un ne wirß semmes, nedß appalsch semmes, nedß paschâs debbesis zitta bihbele naw, ne kâ ta bihbele, kas juhstu rohkâs. Ak kaut tok wissi Latweeschi wahzissi un wissi Wahzeeschi pee mums latwissi prastu, Wahzeeschi un Latweeschi atihhtu, ka winsneem weena tizziba, Wahzeeschi un Latweeschi ar weenu balsi un ar weenu firdi Deewam kalpotu un ta mihslestibas faite, tâ zaur dseefmahm un luhgschanahm jo deenas jo wairak

faseeta, tik stipra paliktu, ka sahtans scho mihlestibas faiti wairs ne warretu falaust. Bei
 dsoht wehl muhsu mahzitajs papreeksch Latweescheem, pehz arri Wahzeescheem fluddinaja
 no teem wiffaunakeem Deewa walstibas notikkumeem un isteize arridsan ar leelu augstu
 preeku, ka muhsu bihbeles beedribai arr' scho gaddu effoht wairak beedru bijuschi un wai-
 rak naudas eenahkusi, ne ka pehr. 33 beedri no Wahzeescheem bija samettuschi 18 rubl.
 50 kap. f. n. un blohdina preeksch basnizas durwim 10 rubl. 50 kap. f. n. un 638 beedri
 no Latweescheem 85 rubl. 76½ kap. f. n; pa wiffam 671 beedri 114 rubl. 76½ kap. f. n.
 Muhsu beedriba no ta laifa, kad ta irr zehlupees, pa wiffam irr isdallijusi 1914 swehtas
 gramatas un eenehmusi 1411 rubl. 7 kap. f. n. — Ak Kungs un Deews! mehs effam
 mas' prett tawahm labdarrischanahm un shehlastibahm, ko tu mums effi padarrijis! Us-
 turri arri us preekschu muhsu bihbeles beedribu! swehti scho bihbeles beedribu, swehti
 wiffas bihbeles beedribas, lai winnas wiffas paleek par kupleem kohkeem ar dauds sal-
 deem augteem, un lai schee augli, ko wehl ikgaddus frattidami no scheem kohkeem grib-
 betu nokrattih, ne kriht us to semmi un sapuhst, bet eekriht eeksch muhsu rohkahm un
 muhsu firdis, ehdinah, un spirdsinah ar sawu saldumu wiffus, kurre azzis us to gaida,
 ta ka wairs ne weenam zilwekam ne no tahlenes nah prahta, sawu tizzibu, prohti: weenu
 dahrsu ar tik dauds augligeem kohkeem, atstah, un aisbehgt us to tukfchu semmi, kur ne
 kahdi Deewa wahrdu augli naw! Amen! 17.

S i n n a s,

ar ewangeliuma mahzischanu eet paganu semmés.

Dhtrais gads.

Astota sinna:

ka ar ewangeliuma mahzischanu eet eeksch Australijas; Sandwig-fallás.

Tas tehnisch Dahwidz, 80ta dseema, 8 lighs 10 p. ta dseed, flawedanis: »Starp
 teem deewem ne irr ne weens tahds, ka tu Kungs, un ne kahdi ta, ka tawi
 darbi. Wiffi pagani, Kungs, ko tu darrijis effi, nahks un peeluhgs tawá pree-
 schá, un gohdahs tawu wahrdu. Jo tu effi leels, un darri brihnumus, tu
 Deews weens pats!«

Dahwidz bija atsinis, ka Deews winnu glahbis, par to winnam arri tas leelu lee-
 lajs preeks irr, tahdu Deewu peeluhgt un zeenih, kas winnam wiffadi rahdija, ka dsihws
 irr. Ta labbad winsch arri gan sinna, kahds Deews winnam bija, un kahdi tee elka
 deewi, ko tauras wiffapahrt peeluhdse. Tad nu winsch wiffceem to labbumu wehle, lai
 winni scho augstu Deewu turr. Un jo augts un gohdá zeenijams winnam saws Deews
 rahdahs, jo winsch arri drohschaks paleek, ka weenreis tahdi laiki nahks, kad wiffi pagani
 sawus nihzigus elka deewus atmetihs, un to weenigu pateesu Deewu peeluhgs. Dahwi-
 dam tahdas dohmas: tik teescham, ka Deews irr debbes un semmes Kungs, un wiffus
 zilwekus raddijis, arri paganus: tik teescham arri weenreis wiffahm mehlehem wajjadsehs
 to Kungu, ka peenahkabs, flaweht un gohdah. — Dahwida Deews arri muhsu Deews
 irr; un mums irr wehl jo wairak, ko winna augstu padohmu un brihnuma darbus zeenih,
 kad mehs sinnam eeksch ta Dehla, zil lohti Deews zilwekus mihle. Ak baggats un lai

migs zilweks, kas eefsch Jesus sawu Deewu atraddis! Kahds swehtums tam, kad ar scho Deewu eefsch Jesus saweenohs sinnahs, kam papreefsch prettineeks bijs! Kad ka mihtohs behrens, kas wiffas firde un dsihwes behdas to Tehwu pasihst, pee ka drohschi warr pee-eet luhgrees! — Tas no firde dibbena ikdeenas tam augstam Dahwidam warr paklat teikt: »starp teem deeweem ne irr ne weens tahds, ka tu Kungs, un ne kahdi ta, ka tawi darbi!« — Un tee pagani? — Woi tas mums firde ne fahp, dohmaht, ka schee muhsu brahiti, kas no weenahm affininim zehluschees, nelectibai un trakkai elku kalposchanai padohiti paleek? Kad mehs sawa Pestitaja wiffaugstaku mihlestitibu atihstam, mehs arri wehlesim, lai teem paganeem arri tas pats labbums nahk, ka mums, lai wiinu to amotu atrohni, no ka mehs ikdeenas atdserramees! — Bet jo mums muhsu Deews tas Wiffu-augstakajs rahdahs, jo mehs drohschaki to gaidam, fo wehlejam. Woi tad zittadi warr buht? Woi ne waijadsehs beidsobht wiffahm tautahm muhsu Deewu peeluhgt? Deewam tas ne warr weenadi buht, kad jebkahda tauta wiinu zeenihht atraujahs, zittadi wiinsh gan tas Deews ne buhtu, kahds wiinsh mums irr. Ta labbad gan waijaga notikt, ka »wiffi pagani, fo Deews darrijis, nahks, un wiina preefscha peeluhgs, un wiina wahrdu gohdahs, kad wiinsh tahds leels irr, un brihnumus darra, ka weenigajs Deews.« — Muhsu laikods tas arri klahrtaki nahk, ka ne kad naw nahzis; un wifs, fo lihds schim no missionehm dsirdejuschi, mums rahda sihmes, ka semme wehl ar Deewa atsihschanu pildisees.

Sewischki tahs sinuas no ta leela fallu pulka Australijen mums to rahda. Wiinu reis dsirdejam, ka us tahm masahm kuggineeku fallahm eefsch 8 gaddeem, no 1830 lihds 1838, jau 40,000 pagani kristigai draudsei peewesti. Lihdsigus brihnumus mehs arri no zittahm fallu tschuppahm dsirscham, ispaschi no Sandwig-fallahm, no ka nu stahstifim. Missionars Baldwins to pehdigu wiinu, fo no turrenes fuhitja, ar scheem wahrdeem fahk: »ees nu raudsichu, to ar ihseem wahrdeem stahstihht, fo Deews pee mums darrijis, jebfchu man rahdahs, ka mehle ne warr isfazzihht, un spalwa parakstihht, fo muhsu azzis redsefchas, un firdeis mannijuschas. Deews ar mums bijs, un wiinam patizjis, pascham sawas rohkas pee ta darba peelikt, un sawu garru gan drihs wifs zaur par schihm fallahm isleet. Lai tad nu mehs, mihtli lassitaji, ar zeenishchanu to klausam, un ta Kunga wahrdu gohdajam, kas leels irr, un brihnumus darra, ka weenigajs Deews.

Sandwig-fallas irr tschuppa, fur 13 leelakas un masakas fallas kohpa, kas us Korallu klinteem stahw, un semme tur pahrleeku augliga. Dauds ugguns wehmeji kalni us wiinahm, zaur teem pee dsimtneekeem dauds mahnu eeraddumi un dohmas zehluschees. Gebildejahs, ka tannis ta Pele, wiffu deewu mahte, mihtohht, kas tannis ugguns dsihles tohs deewus dsemdejusi. Ja nu ne grihbobht wiinaas dusmibu faitinaht, kas lawa jeb ugguns wahrijumu straumes isgahsch, tad waijagoht tahm swehtahm weetahm; fo Morai fauze, un preestereem pa pilnam uppuru nest. Leelaka falla tohp Owaishi jeb Hawaishi faukta, tur tas augstakajs waldneeks miht, appaksch ka wiffi wirsneeki un preefschneeki irr. Tas eeslawehs juhreas reisneeks, kapteins Kuhk, kas schihs fallas pirmajs usgahje, tur 1779ta gadda gallu dabbuja. To reisi spreedde, ka tur 400,000 dsihwi zilweki effohht. Bet pehz tam wiinu neganti eeraddumi sawa starpa, un wehl wairak tahs negantibas un faites, fo kuggineeki no Ciropa wiinneem peewedde, zilwekus ta isnihzinajsch, ka tik wehl 140,000 dsihwi. Un missionari falka, ka lihds schim laikam warr mannihht, ka masak zilweku paleek, un ja Kristus tizziba to ne pahrnehtu, tad pa wiffam buhtu isnihkuschi.

Mahn u tizziba wiinnus papreeksch neganti ispohtijusi. Mehs scho reis ne gribbam no negantae zilweku uppureschanas un behrnu nokauschanas minneht. Tshs arri sche bija eerastas, ka us wiffahm Sud-juhras fallahm. Bet lai warram saprast, ka schee elku kalpi neganti apspeesti wahрге, tad tikkai par to, ko tur Tabu sauz, flaidrakas sinnas dohsim. Tas tur wiffur tas pats irr.

Schis wahrds: Tabu, katru kurru leetu nosihme, kas teem deeweem dahwahts jeb swehts, un rahda, ka zilwekeem naw brihw scho leetu aistikt. Kas to tabu ne zeenija, ar nahmi sohbits tappe, un wiffur pa fallahm bija bahrgi waktneeki stabditi. Tshds tabu wpi preeksch kahdeem zilwekeem ispaschi, woi preeksch wiffeem bija, woi us masu jeb ilgu laiku, woi us muhschibu. Elki, elku nammi, kehniusch un kehniina wahrds, wiinna zilts, preesteri, wiinnu mahjas, drehbes un ribki, ar weenu bija tabu, jeb swehta leeta, ko ne bija aistikt. Zuhku un putnu galka, daschadas simis, un wiss, kas teem elkeem par uppuri dahwahts tappe, bija tabu, un tikkai elkeem un preestereem, un pa brihscham tikkai zit teem wihreem brihw ehst, bet feewischkeem pa wiffam ne. Daschu reis kahdu fallu jeb aprinki wiss zaur par tabu taifija, un ar to ta aispohsteja, ka ne weens ne drihtsteja pee-er, ja gallu ne gribbeja dabuht. Daschadi augli un simis us kahdu laiku par tabu taiftas tappe, tamehr ne weens tshs ne drihtsteja ehst. Ja tas tabu bija wiss zauri nosazihst, tad wihtri ne kahdu darbu ne drihtsteja darrisht, bet teem waijadseja kohpa faeet, un rihtos un wakkards pee luhgachanam klachtu buht. Kad itt bahrgs tabu bija, tad wiffur waijadseja ugguni apdsehst, ne weenam ne bija brihw ar laiwu us juhru braukt sweisohht, masgatees, pa durwim iseet; un schahdus mahaus tik trakki turreja, ka zilwekus pee nahwes sohdiya, ja wiinnu sunni, zulkas un galli balsi islaide, un to dsirdeja. Tapehz sunneem un zulkahm zeetus pinneklus ap deggoni likke, un zahlus appaksch kurwja turreja. Ja preekschneeks fur isgahje, katram zilwekam waijadseja us waigu pee semmes nomestees; un pats kehniusch un preesteri itt ne ko ne drihtsteja aiskaher, ta ka zitteem waijadseja scheem ehdeenu eeksch muttes eebahst. To tabu zeenija preesteris, wehstneffis, ar flannu balsi pasluddinaher, un pee tam waijadseja wiffas swezges apdsehst. Pahrkahpejus tulihht teem deeweem uppureja jeb noschnaudse. Wiffwairak tas tabu feewischkus speede. Meitai no paschas dsimtas ne bija brihw, to kummosi baudihht, fur tehws bija rohku peelizis, jeb kas pee wiinna ugguna bija wahrihts. Kamehr tehws ar behleem pee galda fehdeja, mahtei waijadseja ais durwim pee semmes apmestees un gaidihht, lihds wiinnai ko pasneedse. — Tshds pinneklus nabbadsiini paschi bija pinnuschees, no tam mehs warram dohmaht, kahdi tumshumi wehl tshs fallas apgahnija. Woi brihnums, kad wiinni par to nahkofschu muhschu baideklus ween turreja, lai weenu peeminnam, kad wiinni dohmaja, mirruschu dwehfeles us tahdu nakts weetu eijohht, fur deewi tohs aprihht! Dshweem ar weenu bija ko bihtees, lai ne paleek fahrigem deeweem par uppuri! — Un kad wiinneem wirs semmes jau to barribu bahrgi noleedse, ko Deews rahda, tad arri brihnums naw, kad zitti fazzija, wiinni appaksch semmes us tahdu weetu tapschoht, fur buhschoht kirfakkas un taurinus ween ehst. — Bet Deews arri wiinnu tumshumus schehligi eekattijis; tshs fallas pa masiti irr Kristum padewuschees, un weenigajs tabu, ko nu turr, irr swehtas deenas, to wiinni La tabu sauz, un tshs swehtihht, tas ne baida un ne mohza firdis, bet pee meefas un dwehfeles atspirdsina.

1820ta gadda Seemel-Amerikas missiones beedriba pirmus missionarus, kohpa peezus, us Sandwig fallahm suhtija. Kamehr schee ar daschadahm bailigahm dohmahm

pa leelu juheu brauze, tas Kungs tabs draudsibas winneem jaunu nedsirdetu preeku gabdaja. Prohti: ne senn preeksch winnu laika us tahm fallahm weens tohti spehzigis kehniensch, wahrda Tamehameha, ar negantu bahrsibu waldija, un wezzus eeraddumus itt zeeti turreja. Appaksch winna tee tabu arri wiffai nepanessami palikke. Kad uppurejamu zilweku peetruhke, un grehzineeku ne bija, tad jaunu tabu nolikke, ar fo tahdas leetas noleedse, fo drihs warreja pahrkahpt. Reisahm arri passlehe, kas tabu effoht, lai jo weegli uppurus dabbucu, un zilwekus nokehrtu, kas to pahrkahpe nesinnadami. Tahdas negantibas pehzaki wisseem sareebe, zilweki pulkam pazehlahs, to Tamehamehu nositte, uppuru weetas isposhtija, un us reiji wiffus tabu un wezzus elku eeraddumus nozehle. Tas tik kai pahru mehneschu preeksch tam bija notizzis, kad missionari atnahze, un nu warr dohmahpt, ka schee brihnojahs un preezajahs, kad ar ihseem wahrdeem fazzijusch, fo gribbeja, wiffi winneem ta atteize: »Tamehameha irr mirris! tee tabu nozelci! elki sadedsinati! tee Moraji isposhtiti! elku preesteri arstahiti! — Missionari ne gribbeja tizzeht, fo ar sawahm azzim redseja, bet ne kur negantibas altarus warreja eeraudsiht, neds mahnu tizzibas affinu kahrigus eeraddumus. Kur ween nonahze, wiffur zilweki tohs ar preeku srenigi sagaidija, un pee azzim rahdija, ka fazzidami: »mums ne kahdas tizzibas wairs naw, nahzeet, dohdeet mums sawu, meh's to gribbam.« Winneem tas arri dauds palihdseja, kad winni kahdus preekschneeku deklus lihds wedde, kas Jaun-Jork'e eeksch Seemel-Amerikas audseti bija, un winneem wiffur palihdseja farunnatees.

Kad schee brihnuma notikkumi Seemel-Amerika sinnedi tappe, tulih't 30 missionari apnehmahs, us scho ptajamu lauku eet, ta tas sirdis aisnehme. Drihs preeksch jauncem un preeksch wezzeem skoblas zehle; daschäs weetas missiones mahjoktus eetaisija, augstas skoblas un gramatu drikkeschanas gabdaja, un par ih'su brihdi Kristus tizziba daudseem patikke. Gan arri zitti prettim turrejahs, un reisahm arri patihkumu pee wezzas elku kalposchanas usnehme. Un par to, ka kristigu tizzibu bija eefahfoht peenehmusch, ne warr fazzih't, ka arri tulih't bija sirdi pahrgreesuschi; ne, kad kristiga tizziba meefas neschkisttas kahribas un dserschonu tik stipri norahj, tas daudseem ne patikke, lai arri sawus jelsus bija atmettusch. Somehr Kristus tizziba, fo kehniensch un preekschneeki labprah't eeredseja, itt brihnum' ahtri wairojahs, un laudis arri dauds jo gohdigi sahze dsihwoht. Jau 1825ta gadda us daschahm fallahm besgohschi matrohsi no Ciropas fuggem, kas tur bija raddusch, negantus darbus darriht, ne dabbuja wairs sawu beskauna prah'tu darriht, jo meitas un seewas no juh'mallas ismukke, un arri us nepee eetameem kalneem flehpahs. Par to fugga wibri tik nikni palikke, ka soblija nosist un ugguni eelaist, un winni arri missionaru mahjokteem ar taunu prah'tu peenahze. Schee arri wiffadas taunas wallodas par tahm missionehm zehle, un missionareem wajadseja leezibas gramatas no dsimneekem dabbuh't, lai parahditu, ka gohdigi dsihwojuschi. Ta gramata, fo patti kehnieneene waldneeze, wahrda Kaahumanu, kam pee kristibas to wahrdu Elisabet bija dewusch, tam missio-naram Eohmifam rakstija, kad tas us Ameriku prohjam gahje, itt patihkamun leezibu dohd. Winna ta rakstija:

Es jums dauds labbas deenas fuh'tu. Es juhs eemihleju, kad juhs manni praffijat, fo juhs effat apgrehkojuschees. Tas irr labbi. Es jums nu to taifnibu fazzischu: es ne sinnu, ar fo juhs buhu apgrehkojuschees. To weenu es no jums sinnu: Juhs mums effat to Deewa wahrdu mahjijusch, un manna sirds fakka: tas irr par labbu. Ta man taggad rahdahs, te es esmu un paleeku ar ween, un ne warru wairs atkahptees. Es pee jums ne

warru wainas atraft, un pee ne weena no jums. Zuhfu semmes laudis muhfu fallu fajauz, fas no Amerikas un Galantes nahf, un tee muhs arri mahne. Bet mehs scheem zilwe-
 keem ne gribbam atreebtees. Un es dohmaju, ta muhfu waina, lo schee mahne, ka zilweki
 taggad wiffur leelds pulkds tam Rungam Jesum paktat eet. Es dohmaju, tee ne week
 muhs cenihst, kad pikti paleef. Es jums fallu, dohdeet no man labbas deenas Seemel-
 Amerikas preefschneefam, un wiffeem missionareem un brahteem. Deews irr muhfu miß-
 lestiba. Salkait wiffeem, ka manna firds irr eefsch Deewa brihnischkegem darbeem ee-
 westa. Us to Deewa Gars irr muhfu firds waddijis. Tur mehs wiffi effam. Mehs ar
 wiffeem saweem draugeem ne gribbam wairs atkabhrees. Launais pee mums wiffeem nahf,
 bet mehs ne gribbam list peekrabhrees, kad tee muhs ranga walgds kehrt. Winneem ta
 waina irr, to mehs skaidri sinnam. Es jums wiffeem efmu, ka mahfa« Elisabete.

Tahdas leezibas to reisi missionari dauds dabbuta, kad gribbeja, tahs gan skaidri
 rahda, ka missiones darbs labbi isdohdahs. Brihnims arri bija, ka wiffa to kauschu ahri-
 gada dshwe sawada tappe. Winni jo gohdigi palikke ehdoht un gehrbjotees; eemahzijahs am-
 matus un skuntes pehz muhfu wihses, un ar laiku waldischana par jaunu fahrtu pahrgree-
 sahs pa wiffam pehz kristigas sinnas. Ta ne fenn kehniusch un preefschneeki, kohpa farun-
 najuschees, tahdu likkumu nospreede:

1) »No 1mas Janwarim. d. 1839 tohp pa wiffam noleegts, brandwihnu, spirtu, un
 wiffadus zittus dedsinatus stiprus dsehreenus eewest.« (Prohti: tee lihds schim fallinee-
 kus bija pa gallam pohstijuschi). »Naw brihw, tahdus pee ohsta jeb pee juhmallas isneft.«

2) »Ja kahds kapteine, jeb kugga kungs jeb peederrigs, jeb zits kahds scho likkumu
 pahrfahpi, tam buhs uslist strahpi makfahf, ne masak ka 100 dahlderus, un ne wairak ka
 1000, ka kurfch dauds jeb mas isdewis buhs.«

3) »Kars, kas tahdus aisleegtus stiprus dsehreenus pehrf, to paschu wainu turr, ka
 pahrdewigs, un tapat jastrahpe.«

Appafscha rakstijis: Pats kehniusch Ka a humanu II.

Missionari wiffwairak us 5 fallahm strahda, un winnu tur irr 24 eefsch 17 mahjo-
 kleem. Lihds tam gaddam 1837 pa wiffam 1259 dwehseles jau kristitas bija, un missio-
 nari scheshlojahs, ka zilweki, kaut us sinnaschanahm kahrigi, tomehr glehwi effoht, firdi lo
 just. Bet 1838tu gaddu sahfoht, wiffur gan drihs us weenu laiku zilweki sahze garrā
 mohstees, un tā, ka jafakka: tas swehts Gars us winneem sawadi isleets tappe. Sirdis
 itt brihnischkegi pamohdahs, un nu warreja tuhkstofchus pee kristibas pechemt. Missiones
 sinnas dauds par to stahsta; scho reis tiklai tahs nu tiklai nahkuschas sinnas no ta mahjokta
 Lahaina, us Maui fallu, gribbam stahstihf. Missionars Dr. Baldwin no turrenes stahsta:

»Merz mehneft es sahzu luhgschanas un mahzibas stundes noliktos laikos pehz wee-
 nas sinnas turreht, un tee brahti no Wailuku un no Seminar-Kohlas man labbi palih-
 dseja. Zau papreefsch ta mahziba daudseem patikke, bet taggad dauds wairak, un ne ma-
 sumus no teefas firdi pamohdahs. Tai neddetā, kur sanahjam, wiffus darbus paschi no
 fewis atstahje, ir ehdeenu ne wahrija, nedf ugguni eekuhre. Wiffi to neddetu ka swehtu
 neddetu turreja, un mehs mannijam, ka arri zeetas firdis jehdse, ka Deews irr klahf.
 Mehs bijam dshirdejuschi, ka Deewa Gars us Hawaii fallu bija nahzis, un redsejam, ka
 winsch arri us mums leelā spehka un gohdā nahze. Zau papreefsch klauftaju pulks bija,
 bet nu nams weenadi ween bija ka peebahsts. Rahdi 2000 zilweki tur gan warreja buht,

un dauds wairs ne atradde ruhmes, bet wiffi tik fluffi un mannigi klausijahs, ka ween waijaga. Wiffadas fahrtas zilweki us Deewa nammu nahze. Behrni speedahs flahstu, fur ween faktinsch atlikke. Wezzi apzectinati grehziineeki, kas pa wiffu to laifu, kamehr ewangeliums bija fluddinahs, mas kahdu reisi bija eeksch Deewa namma gahjuschi, tag gad affaras birdinaja, no pateesibas spehka pahnemti. Meredsigus zilwekus, ko mehs ne kad bijam eeraudisfichi, taggad redsejam us basnizu eijam, wadditus no wezzakeem, no behrna jeb behrna behrna. Arri gaudeni zilweki daschureis mums firde aisnehme, kad ar mohkahn lihds basnizai nokublahs. Diweji wehl schodeen ar kahjahm un ar rohkahm katru reisi rahpjahs schurp. To weenu mehs ne weens wehl ne bijam redsejuschi, un ne weens zilweks par wiinnu mums bija bildejis. Pats kehniusch, pahru mehneschus ar saweseem eeksch Lahaines bijs, tiklai ne fenn preeksch tam bija sahjis basniza nahkt, bet nu winsch ar weenu nahkt; un to warr mantiht, ka Deewa Gars pee wiinna darbojahs. Wiinna kehni-nenei wehl distlakti tas eespeedees, un mehs zerram, wiinna jau no Deewa dsimmuff. Wiinna saime, tik ne wiffi jauni zilweki, kas par Deewa walstribu ne behdaja, arri eefahze eeksch leelas draudibas rahditees. Mehs gan driht ikdeenas eeksch kehniina namma ihpafchu Deewa kalposchanu preeksch wiinna saimes turrejam, un winsch pats ar wiffceem lihds nahze. Tahs pateesibas, ko sché daschi brahti ar spehku fluddinaja, arri gan zauri gahje, un daschi rupji prahri pamohdahs Deewam kalposht. — Pehzaki mehs luhgshanas stundes no rihteem eetafsijam, us tahm ta pat speedahs fanahkt. Deewa Gars sawu swehtu darbu pee wiinnu fanahschanas sahze. No ta laika bija redsams, ka zilweki bija firde aisnemti, un ikdeenas dsirdeja, ka grehziineeki atmohdahs. Katrs spreddikis swehtigs rahdijahs. Kad no bailehm mahzija, zilweki bija fahihjuschees; kad no mihslestibas, zilwekeem firde palikke mihssta; un tee, kas papreeksch ewangeliumam tee leeli prettineeki bijusch, nu papreeksch appaksch ta padewahs. Ta warreja redseht, ka wahrdi eespeedahs un pamohdinaja, ka es buhtu daschureis warrejis zauru deenu un zauri nakti mahziht.

»Bet weens man wehl jafakka. Jebfchu no swehteem raksteem to pateesivu itt skaidri un bahrgi mahzija, un wiffu fahrtu zilwekus daudstreis pa weeneem usrunnaja, tik pat kehniinu, ka preekschneekus, kas wehl preeksch kahdeem gaddeem tik swehti bija turreti, ka ta bija nahwes waina, ja kahds eeksch wiinnu ehnas eeminne; — jebfchu, falku es, schohs lihds ka to semmaku zilweku usrunnaja, tomehr mehs ne weenu reisi ne mannijam, ka muhsfu wahrdi un darbi jebkashdam buhtu reebuschti. Lautini tur prettim muhs jo eemihleja, jo mehs wiinnu dwehsetu waijadibai ar skaidru sinnu un teescham wirfu nahjam. Weenu es no tam stahstischu. Kad tahs faeeschanas beidsahs, es ar saweseem us Wolokajf gahju tam brahtam Hittschkof pee tahdas paschas faeeschanas lihdsseht. Kad mehs nu ohtra neddelâ pahrnahjam, mehs sché peebrauzam us pawalkaru. Zau labbi tumfch palikke, un es papreeksch gahju, namma durwis atwehrt, un ne dohmahc ne dohmaju wehl ar kahdu zilweku satiktees, jo ne weens ne warreja sinnahc, ka mehs pahrnahkuschti. Bet lihds ka es sawas durwis attaisiju, lihds arri zilweki bija flahstu, mums labbas laimes wehleht pahrnahkuschceem. Es biju daschu reis pee fallahm peebrauzis, un ne weens man labbas deenas ne dewis, nedf rohku sneedris; ta labbad es brishnojohs un preezajohs, kad nu tik mihsligt liklahs, un dauds swehchineeki tik pasihstami. Un es no tam manniju, ka Deewa darbs ne bija gurris, kamehr mehs atstahjam, un mehs par wolti behdajuschees. — Ne ween rihtos, bet arri pehz launaga es tohs zilwekus pa maseem pulkeem pee few sawahku, ta ka par 2 neddelahm tee paschi atkal atnahze. Arridsan ar wezzeem mehs ihpafchas fanahschas

nas turrejam, jo scheem ne bija tahda weegla saprafchana, kà teem jauneem. Ves tam arridsan dauds ar teem zilwekeem runnajam. No rihra lihds pat wakkaram zilweki pee mums peenahze, to swehtibas zeltu ispraffidami. Arri manna feewa usnehime dwehfeles apkohpt, un daschu reis mehš knappi tikka dabbumam pa ehst. Mahzeji dauds bija firdi treekti, un ne warreja affaras noturreht. Affaras tà birre, ka manna kambara fleegfnis, fur schee stabweja, zauru deenu flapfch bija.«

»Behrnus es arridsan April mehnesi tà sawahku, un isdeenàs tohs 2 jeb 3 reises usrunnaju. Ar to winni arri us sawu wihs pamohdahs. To tas par neddetu tà isdewahs, kà mehš ne bijam dohmajufchi. Gan drihs wiffi behrni tur prahta atjaunojahs, un schee bija wairak nelabbumus noffattijufchi, ne kà zittu fallu behrni, tapehž ka tur wairak fuggi peebrauze. Kad tahs faefchanas beidse, behrnus wairs ne dsirdeja pa gatwahm ploham un trakki lustejam. Wezzakeem itt brihnums bija, kà winnu behrni nu labbaki mahzijahs un labbaki klaufija, ko wezzaki likke darriht, un dauds reis tohs usgahje weenus paschus Deewu luhgdamus pehž sawas dwehfeles swehtibas. Daschu reisi appalsch kohkeem wiffi apkahrt warreja behrnus eeraudsiht, kas Deewu brehkdami luhdse, un es reisahm lihkuu apmettu, ne gribbedams tohs sabaidiht. — Eefsch tahs leelas meitu foflas Deewa Gars wiffai stipri pamohdija. To foflu Ogden jumprawa papreefsch turreja dauds gad. dus, strahdadama un Deewu luhgdama, bet auglus ne eeraudhidama. Kad winna preefsch puffgadda atstahje, behrni wehl dauds pahrgalwi bija, zitti arri pahroleeku nihi. Tur pahri par 100 meitenem irr fofla. Taggad wiffahm par sawas dwehfeles swehtibu ruh. Isdeenàs stundu preefsch jeb pehž foflas sanahk, Deewu luhgt, wiffas kohpa. — Es pa wiffam tahs mihtas meitenes preekam un Deewu flawedams eeraugu, jo daudsehm jau waigi spihd Deewu eemihlejufchahm, un tahs pateefibas Deews stary winnahm mahjo. Winnas us schahm fallahm Deewa behrnu mahtes un kohpejas buhs. Man arri japee minn, ka dauds wezzas foflas meitas, kas bija apprezesufchees, jeb grehkus eemihledamas, foflu atstahjufchas, nu us to pahrnahk, un pateefi rahdahs atgreesufchees. Zittahm jau behrni, bet paschas par behrneem sawahs, un mehš winnus kà sihdijamus eefsch Kris tus eeraugam.«

»Zit ihsti jau atgreesufchees, to wehl ne warr ffaidri fazziht, bet jau daschi simti pateefi atdjimmufchi, lai arri us to ihfu laiku wehl naw kristiga draudse usnemti. Es us pirmu eefahkumu par 55 esmu bildejis, lai winnus kristi. No teem zitti jau ihstas deewa bihjaschanas sihmes rahdijufchi. Kad es tohs zittus buhschu labbakt pasinnis, kahds prahts winneem irr, es atkal kahdus isffattischohs, kas preefsch kristifchanas jamahja. — Kad tas Swehts Gars tà brihnischligi semme nahze, zilweki arri dauds labbaki saproht, kahds spehks ewangeliumam irr. Schis Deewa darbs to zeltu eelaufis, par ko Deewa schehlastiba scheid un zittas fallas wehl pilnigati wairofees.«

Kad te tahs winnas no zittahm Sandwig fallahm peelee, un klaufa, ka us Hawaii no 1mas Janwar lihds 26tas September-mehn. deenas 3181 dwehfele kristita, tad pateefi jafalka: tas Kungs irr leels, un darra brihnumus, tas weenigajs Deews! Bet kad paganu semmes tahdi baggati ptahwumi cenahk, tad jau arri mums jaluhdsahs, mihti lassitaji, itt ar karstu firdi jaluhdsahs, lai winnu mums sawa swehta Garra dahwanas dohd! Tas Kungs to fohlijs wisseem doht, kas winnu pehž ta luhdsahs. Lai mehš lab prahtigi paleekam luhgtees, un no Deewa schehlastibas pilnuma muhschigus swehtrumus semantojam. Amen.